

3437

מדינת ישראל
הכנסת

פרוטוקול מס' 31 / ד'

מסיבת ועדת השירותים הצ'בויריים, שהתקיימה
ביום ב', כ"ג בסיון תשט"ו - 13.6.55,
בשעה 19.00.

א. אלטמן - היו"ד
ב. צ. הרצל
ז. טברסקי
ש. כפרית
ד. נצר

גנכר:

מר קלמן - האפוטרופוס הכללי.
ד"ר אלטמן - היועץ המשפטי של האפוטרופוס
ד"ר פלדמן - המנהל לרבותי בריאות הנפש.
פרופ' הלפרין - סמחה לטיפול בחולי נפש
פרופ' ויניק -
מר קוקיה - מנהל משרד המשפטים
מר רוזנטל - נציג משרד המשפטים
גב' נ. סלומון - ממשרד המשפטים.
מר גלרבוט - היועץ המשפטי של משרד הבריאות.

סוזקניס:

סדר-היום: הדיון בחוק המתוקן לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955.

- - -

אני פותח את הישיבה.

היו"ד א. אלטמן:

לפני שנתחיל בדיון על הסעיף אחר דחיבו
בישיבה האחרונה, רציתי להביא לידיעת המסובים כי בתקבל חומר מהיועץ
המשפטי של משרד הבריאות ומר ד' פלדמן - המנהל לרבותי בריאות הנפש.

(קודא את שני המכתבים)

עתה נשמע מה בפני מנהל משרד המשפטים - מר

קוקיה.

מר קוקיה:
המטפנים קיימו ישיבה בקטר לסעיף 26
של החוק, והחלטנו לפצל אותו כפי
שהוא מופיע בסטובל, ולהציע את הסעיפים הבאים: (א) אוספו חולה
בבית החולים יודיע הפסיכיאטר המחוזי מיד לאפוטרופוס הכללי אם
אין החולה מסוגל לדאוג לנכסיו. והמטן יהיה לפי סעיף 26(ב).

פרופ' ויניק:
אנו בסום אופן לא בטחים לזה; איננו
יכולים להטיל אחריות על האיש שהוא
מסוגל לנהל את נכסיו. אין זה ענין כה פשוט של חוות דעת.

מר קוקיה:
זה בא כדי למנוע למעשה את מניין של
האפוטרופוס באופן אוטומטי עם כניסת
החולה לבית החולים, מכיון שמינוי כזה אינו בר-ביצוע. אני מוכן
לתקן כך: אם אין החולה מסוגל לדאוג לנהל את נכסיו...

פרופ' הלפרין:
מאילו טעמים הנכם מתנגדים לנוסח שלבו?
מדוע לא תקבלו את הנוסח של סעיף 27(א) -
(קרא אותו).

מר קוקיה:
הפסיכיאטר המחוזי יסקול לא רק את העובדות;
הוא אינו יכול לנהל את עסקיו של החולה
בבית המטפ. עלול להיות בעל אינטרסים. האפוטרופוס הכללי מתמנה ע"י

אנו רוצים למנוע טעם כניסתו של חולה
לבית החולים תהפוך את האפוטרופוס למהל נכסיו. אך אם יש חוות דעת
של הפסיכיאטר או האפוטרופוס יהיה המנונה או מיום כניסת החולה לבית
החולים או מיום מתן התעודה.

פרופ' ויניק:
מי בוחן את האיסור שהוא אינו ספוי בדעתו?
- המנהל הכללי.

ד"ר אלטס:
החוק מטיל את החובה מאותו רגע שהפסיכיאטר
המחוזי אוסר שהחולה לא ראוי; כלומר,
סאני חייב לפעול.

ד"ר פלדמן:
יש לי כמה שאלות: ברור לחברי הוועדה
שבאן מטילים על הפסיכיאטר המחוזי אחריות
ביכרת מאד, אחריות הדורסת בעצם שהוא יבדוק את החולה; אין לי מספיק
רופאים כדי שימלאו את התפקיד העקרי הזה. הפסיכיאטר המחוזי ימלא
תפקיד זה מתצד אם נטיל עליו לראות כל יום, לראות ולקבוע אם החולה
מסוגל. לתפקיד זה בחוץ פנאי. מכיון שכך, הריני להציע נוסח כזה
שהפסיכיאטר לא צריך לבדוק את החולה בעצמו.

(ב) האוטומטיות הזו בטארת. האם הכוונה
היא להטיל על האפוטרופוס להיכנס לכל חולה בפס, ולנהל את עסקיו?
האם יש לאפוטרופוס המנגנון הדרוש לכך?

טר קוקיה:

תפקידו של מנהל בית החולים מצומצם:
לקבוע שאדם סטויים נכנס לבית החולים,
וכן לקבוע שהוא אינו מסוגל לנהל את נכסיו.

פרופ' הלפרין:

האינטרס העליונה שלנו היא משרד
הבריאות.

כ"צ הרמל:

אנו מטפלים בעצם בעיה טבה תלוי גורל
אלפי משפחות. ואין אני צריך להוסיף
לאותם הנימוקים של הוועדה הפסיכיאטרית שבצדק מתנגדת לאוטומוטיות של
מינוי האפוטרופוס לכל מקרה שיש חולה נפש במשפחה. אני רואה כי
בטובן זה יש הבנה בקרב המשפטנים, אך היא לא מספיקה. אנו מציעים
שבכל המקרים שהחולה אינו מסוגל לנהל את עניניו, הרי שהאפוטרופוס
הכללי מופיע באופן אוטומוטי כמנהל הנכסים. תארו לכם, למשפחה אשר לה
חולה, הרי אין לה כל זכות על הנכסים אלא האפוטרופוס מנהל את הענינים.
לכן אני מתנגד בה חלט לזה, והייתי אוטר שבמקרים שיש אישור כי חולה
נפש אינו יכול לנהל את עסקיו, אז הפסיכיאטר המחוזי - ואני אוטר כי
עוד לא מצאתי אדם יותר מקורב - ואני עומד ביחוד על אותם המקרים בהם
שחשמתשו לרעה - אזי הפסיכיאטר המחוזי רשאי לפנות לאפוטרופוס הכללי.
כאטר, הוועדה הפסיכיאטרית מציעה את המלה "רשאי"; ובכל המקרים שאיזה
צד, יהיה זה החולה או מישהו ממקורביו, לא יהיה מסוגל לנהל את הענינים,
הרי רשאי הפסיכיאטר המחוזי לפנות לאפוטרופוס הכללי. זאת אומרת,
באיזה מקרים לא פונים לאפוטרופוס הכללי? במקרה שאף אחד במדינה אינו
מעוניין למסור את ניהול הנכסים לאפוטרופוס הכללי. בטובן, האיש אינו
פונה והמשפחה מטפלת באופן אוטומוטי בנכסים.

אני תומך בהצעת הוועדה הפסיכיאטרית
אם כי אני סוצא שמוטב כי זה ייעשה בהסלצת מנהל בית החולים. אני רואה
בעיה זו כרצינית, וברצוני לטבוע התערבות צד שלישי; ובזה ניתנת
הגנה סטויימת לאשת ראש המשפחה במקרה שהוא חולה.

לא הבינותי את הסתייגותו של ד"ר פלדמן

הנכבד.

ד"ר אלטס:

רצוני להשתדל לשכנע אתכם, כי אין זה
רצונו של האפוטרופוס הכללי לקבל את
ניהול העסקים. אני חושב שהאוטומוטיות תבוא דוקא כדי להגן על
האינטרסים, וללא כל הוראה של החוק - לא יבוא האפוטרופוס להגן על
הנכסים; אין הוא רשאי ללא הוראה של חוק לעשות הסדר כלשהו.
כאן מדובר על מתן אפשרות לידיו של האפוטרופוס לפעול במשך תקופה
קצרה ביותר. ברור הוא כי זה תלוי במסיבות המקרה.

(ב) כאמר כאן כי מטילים על הפסיכיאטר
תפקיד די קשה. הרי אם לא תבוא ההוראה הזאת שמאפשרת לאפוטרופוס
לטפל ברכוש, הוא צריך לקבל את אפוטרופוסו של אדם שאינו מסוגל
ל טפל ברכושו. אם לא תבוא תעודה כזו, האפוטרופוס לא יוכל לפעול.
לולא ההוראה הזאת בחוק, מה תעשה אשתו של חולה רוח שיש לו חשבונות
בבנקים וכו', - האם תוכל לעשות פעולה משפטית? הרי היא לא תוכל
לעשות ולא כלום עד אשר תקבל אישור מבית המשפט.

טר רונגטל:

מאותו רגע שנתמנה אפוטרופוס אחר, הרי
באופן אוטומוטי האפוטרופוס הכללי יוצא.

בקשר לסטכונותיו של האפוטרופוס הכללי:
בחוק האפוטרופוס הכללי לא ניתנות לו סטכונות, אלא ניתנות לו הזכות לעסוק רק בעניינים דחופים. ישנם מקרים רבים שלחולי נפש אין דואג. אתם חושבים שיש אדם אחר במשפחה אשר יהיה מסוגל לטפל בנכסים, זאת אומרת כשיש ילדים קטנים; אבל בנוגע לבגירים, הרי אין להם שום זכות לטפל בנכסים עד אשר מקבלים אישור כזה מבית המשפט.

לפי ההצעה, לא ברור מתי יודיע מנהל בית החולים, אנו רוצים להגן הגנה סלאה על כל אלה שהודות למצבם אחרתגי עלולים להיטצא ללא טגן, ולכן הבאנו את האוטוטטיות.

הנוסח המוצע לסעיף 26 (א) הוא כדלקמן:
"אושפז חולה בבית חולים דאין אפוטרופוס טבעי עליו, והפסיכיאטר המחוזי הודיע לאפוטרופוס הכללי שאין החולה מסוגל לדאוג לנכסיו, ונאיים את האפוטרופוס הכללי כמנהל הנכסים של החולה כל עוד לא נתמנה על נכסיו אפוטרופוס."

ש. כפרית:

נדמה לי שפה אפשר לבוא לכלל גוטחה אחידה, טשום שכולנו מסכימים, גם הרופאים וגם המשפטנים, האוטוטטיות אינה באה אלא במקרה שאין יורש טבעי. ההבדל הוא בהגדרה "רשאי" מר רוזנטל אומר שהוא צריך להיות "חייב" במקרה שלא יהיה אחראי לנכסיו. לדעתי, אנו יכולים להתאחד ולהגיד "חייב".

הפיסקה השנייה במחלוקת היא אם

למסוד את הרשות הצלעדית לאפוטרופוס הכללי, או - כפי שאומר ד"ר הראל - אם אינכם סומכים על הפסיכיאטר אזי פטרו אותו. וכאן ברצוני להדגיש ולומר כי עלולה להיות קבונניה בבית חולים פרטי.

אני מציעה להשאיר את הסעיף כמו שהוא ולהחליף את המלה "רשאי" ב"חייב".

פרופ' ויניק:

נוצר מצב בלתי-נעים, בכנסים תיכף ומיד פקידים קטנים למשפחות בהן יש חולה נפש וכו'. ובכדי לתקן עוול יוצאו פקודות ותקנות. על כן, אנו מזהירים טאך מפני הכנסת המלה אוטוטטיות לתוך החוק. חולה נפש יכול גם לשהות בבית חולים מסך שבוע או 10 ימים, ובתוך זמן קצר זה, האפוטרופוס הכללי יכול לעשות ברכוש כרצונו הוא. אני רופא פסיכיאטר, ואני טנוסה בדברים כגון אלה. הפסיכיאטר רואה את החולה וצודע לקבוע ביחס אליו. אולם, אם יש כוונה טלכתחילה לנצל את החולה, הרי שכל התחיקה הזו לא תעזור. היא תעזור רק במקרים טטוייטים; ואם תכניסו את האוטוטטיות, הרי שתקלקלו ותגרעו. ולכן אני מבקש שלא להכניס את המלה אוטוטטיות.

ד. נצר:

כל הדיון כאן הוא על חולה נפש מבוגר. עם כל רצוננו, איננו יכולים לראות את העובדה הזאת; איננו רוצים להכניס אנשים סיותרים, אך יחד עם זאת איננו יכולים להגיד שלא ימונה האפוטרופוס. יש לפעמים נאטה חולה, אז לפי דיני ישראל, סותר לבעל לשאת אטה אחרת.

נאמר כאן, כי "רשאי הפסיכיאטר הכללי לאשר" המלה "רשאי" שמופיעה כאן, פירושה שהפסיכיאטר יכול דאינו יכול. אם הוא אינו יכול, פירושו שאינו רוצה. המלה "רשאי" אינה עונה ולא כלום, היא אינה טספיקה.

דובר כאן שלא להכביד יתר על המידה על טנהל בית החולים, ולכן נראה כי הכנסת החובה על הפסיכיאטר מקילה על טנהל בית החולים. הקשבת לי לכל מה שבאטר כאן, ולא טצאתי טרוע יש התנגדות לכך.

ו' טברסקי:

שני דברים חסרים בנוסחה הרפואית: (א) אדם שחלה ומעוניין שלא להודיע, ויש טקרים (ב) מה רע לאדם בודד שיהיה מי שידאג לו? הרי אם תוך תקופת שהותו בבית חולים לא שלם שכר דירה - לא יוכל לחזור לדירתו בטקרה שיבריא.

זאת ועוד: לא הוסבר לי טצד המשפטנים על הטספר הטמוצע של החולים המתקבלים בבתי החולים לחולי נפש טדי חודש בחדשו טציע ל-300 - כך כתוב בטכתבו של טר גלובוס, היועץ הטשפטי של טטרד הבריאות - הרי שצריך לטצוא סינטזה לבעיה זו; צריך לטצוא דרך טפנה.

ד"ר אלטס:

רבותי, אולי יורשה לי להעיר הערה קצרה: אני מבין ללבם של הרופאים החוששים טהסינוי של האפוטרופוס הכללי. הכוונה של הטחוקק היא שלא להטיל על אדם, אפילו לא על רופא, את העול הזה שהוא יהיה הגורם להתערבותו של האפוטרופוס הכללי. לכן הכוונה היא אובייקטיבית גטורה. הפסיכיאטר יכריט על חולה כי אושפו. האפוטרופוס הכללי ישטח שלא להתערב אלא אם יהיה צורך בכך. הדאגה היא שיהיה אדם אשר יפעל בעת הצורך.

ב"צ הרמל:

לסדר: הדעות הן שונות, והבעיה היא טאד רצינית. אני טציע לגטור בשאלה זו טחר.

ד"ר פלדמן:

נדמה לי שמה שאמר ד"ר אלטס טשביע את רצון הרופאים. ראשית, ישנה דעה אחידה על זה שהאיש אינו טטרגל לטפל בעניינו. אם הטשפטנים עומדים על כך שהאישור יהיה טהפסיכיאטר הטחוזי, ואם טצד שני רשאי אהיה לקבוע ולאשר על טטך הודעתו של טנהל בית החולים, הרי שזה ישביע את רצוננו.

(ב) ביחס לאוטוטטיות אני רוצה לומר כי אני טתנגד לזה, אלא אם היא חלה לגבי "Legal faction".

עד כה לא ראינו שהדבר טחייב שהאפוטרופוס חייב לפעול בטקרה שטודיעים לו. הוויכוח שלנו בין הרופאים היה כך: מי יהיה היוזם; מי יפעיל את האפוטרופוס, והחלטנו בחוק שלנו להטיל זאת על הפסיכיאטר הטחוזי; לכן אני טוטה טהדעה שלי וטהצעתי. אם הטצב בותן טיבה לפעול, אזי אני רוצה לתת זאת לאפוטרופוס.

טר רונטל:

בטעיה 26 (ב), אחרי הטלם רשאי לכנס את נכטי החולה נכבים את הטלים: "אם רואה צורך בכך"

טר קרמנו:

בטקרה אחד הלכנו לקראת הרופאים וטטרנו, שאם הרופאים יגידו שהחולה אינו טטרגל לנהל את עניינו.

בקשר עם הניסוח, ברצוני לציין כי הייתי מאושר אם היה כתוב שאני לא מחוייב. הטמלה עומדת על הניסוח שלה ומטעמים שלה, משום כך מפריע לכל גורם אחר להתערב.

מר גלר ברוס:
הפשרה שיכולה להתקבל על חדעת היא שהאפוסטרופוס חייב לפעול אלא אם כן באת הדרישה הזו על פי החלטת הפסיכיאטר. הרעיון הוא ברור. מוכרחים להסכים להחלטה אם יש צורך במקרה שרואים שיש צורך, אז מפעל החוק.

מר קוקיה:
מחובתי להביא לידיעת חברי הוועדה, שאם הם לא יקבלו את הנוסח שלי, אז אני חייב להביא זאת לידיעת שר המשפטים ולסקרל אם אין להביא את הטעיה תזה בחזרה לממשלה.

היו"ר א. אלטמן:
אני מציע לצדדים למצוא שפה משותפת, ואנן מחר במשיך לדון ולסכם סעיף זה.

הישיבה נועלה בשעה 20.30.